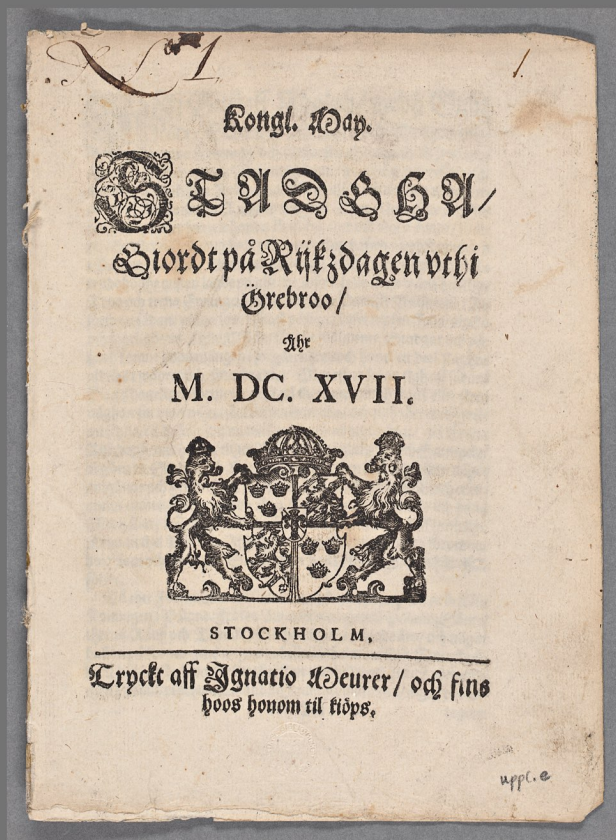

Kongl. May. Stadhga, Giordt på Rijkzdagen vthi Örebro, Åhr ...

SOT // Kungl. förordningar / I. saml.

Tillkomstår 1617

Digitaliserad år 2016

11
Kongl. May.

TAQSQA/

Giordt på Riksdagen vthi
Grebboo /

Ahr

M. DC. XVII.

STOCKHOLM,

Tryckt aff Ignatio Deurer / och fins
hoos honom til köps.

2

Royal Library

Handwritten text, likely a title or description, appearing as a faint, mirrored bleed-through from the reverse side of the page.

1817

M. DC. XVII.

STOCKHOLM

Handwritten text at the bottom of the page, appearing as a faint, mirrored bleed-through from the reverse side.

Wzi Gustaff Adolph/ medh Gud

Nåde / Swerigis / Gøthis och Wendis vth
 Korade Konungh och Arffurste / Storfurste til Finland/
 Hertigh til Estland och Westmanneland / ic. Gøre witterligt / At
 ändoch på åthskillige Rikszdagar / så och elliest offta stadgat och or-
 dinerat är / at ingen Rikszens troghen Man / Undersåte och In-
 byggiare / vnder hwariahanda Prætext thet och wara kunde / skulle
 besökia eller något omgånge och gemenskap hafwa medh Konungen
 i Wåland eller hans Barn och anhang : I lifka motto äre och tilfö-
 rende höghe wjten lagde på alle them / som falla ifrån wår Christlige
 Troo och reena Ewangelij Lära / til then Påwisse Wilfarelse : At
 förty / at sådane plåga som oftast påföra Riket myfen skada / olycko
 och sährligheet : Lufwål så äre sådane wålmente Stadgar och på-
 budh komne hoos mången i forgätenheet / och hoos en deel slaghne
 aldeles i wädret och förachtade. Men effter saran sikh aff sådane
 Partij dageligen förmerar / och på thet ingen medh skåål eller steen
 någhon sin owetenheet skal kunna inwenda / och sikh ther medh wile
 endsthylla / tå hafwa wj nu rådsampt och nödigt achtat / på thenna
 Rikszdagh / medh samptligen Rikszsens Ständers Ja och Samtycke /
 at göra en Stadga och Ordning / om alle then som här effter något
 omgånge och gemenskap / thet ware sikh medh Breeff / Budh eller i
 annor motto / hafwa medh Kon. Sigismundo i Wåland och hans
 Medhållare : Sålom ock / om them som falla ifrån wår Christlige
 Troo til thet Påwessa Afguderij : Och ther bredhe widh förordnat
 hwariom och enom sitt Straff effter hans brott / Sålom här effter
 följer.

Til thet Första. Alla the som besinnes och öfwertygas at besökia
 Konungen i Wåland / Fröken Anna / Konungens i Wålandz Söner /
 theras Rådch och Tjenare / som hoos them achtade äro / och något
 hafwa på Konungens wegna at bestelle / thet ware sikh Swenske el-
 ler Wthländste / hwad heller thet skeer medh Breeff / Budh eller och i
 egen Person / vthi hwariahanda Saak thet wara kan / ingen yndan-

4
tagandes? Han skal hållas och achtas för en Wår Kijffens otrogen
Man/ och straffas som en Förrådare/ och alt hans Godz/ löst och
fast/ ware förfallit vnder Swerigis Crona.

Til thet Andra. Hwilken som besöker nogon annan aff the vth-
wikne och Biltuglagde Swenske/eller och andre thesas Medhollae
re/medh Budh eller Breff/at stempla något medh them/ til Wårt
och Fäderneslandzens stadha och förderff/ eller skrifwer eller sender
Tidender och Kundskaper/och blifwer ther til Laghwiken/han skal
straffas til Liiff och Godz / såsom om thet förre sagdt är / vthan alle
Nåder. Men kan han icke öfveringas med skål/at hafwa något så-
dant skrifwit eller Budh såndt/som Ds och Kijffet kunde lände til ska-
da/ vthan allenast the som honom sielff privatim och enskyldt an-
ginge/han skal förwisas Landet/och komma här aldrigh in igen/med
mindre han serdeles niuter wåre Nåder: Och alt hans Jordegodz
skal falla til hans näste Frender och Ervingar/som aff sådane budh
och skrifweller intet wist hafwa. Doch hwar någon vthländer at stu-
dera eller wandra/ begåfwe sigh i medler tidh til the Papisten eller
til Påländ / och en hans Wån eller Förwant / owetandes at then
samma sigh til Konungen i Påländ eller hans Anhang slagit hade/
besökte honom medh åhrliche Breff eller Budh/tå må han wara vhre
sächiat och enskyllat / medh sådana beskeedh/ at så snart witterliget
blifwer at han vthreste är worden Pålänist eller Papistill/ingen hans
Wån eller Förwant yttermehre effter then Daggh gemenskap medh
honom hafwer/ widh straff som för bemålt står.

Til thet Tridie. Får någon Budh eller Breff ifrån Konungen i
Påländ/ Fröken Anna/någon vthrymbd Swensk och andre af thet
Partij/om hwilke witterligit är/ at the äre i Konungen i Påländ
tienst/eller elliest gerns förfordra hans och hans Anhangs bästa och
framgång: Och thet straxt vppenbarer Ds/ eller i Wår framwaru/
Ståthollare eller andre Wåre på the Orter förtrogne Mån/så
tidigt at man kan få honom som Brevvet förde/fast/ware saaklös:
Stickes thet eller kommer honom således i hån timer / at han icke sielff
kan weta hwem Brevvet förde/ eller huru thet til honom kom/tå
wårie

5
wäre sigh/om så pååstas / medh sielff sins Edh/at han thet ey weet
eller ey hade så lång tijdh och tilsälle thet at vptäckia/så at Buddras
garen kunde fast tagas / hwarken aff honom sielff eller andre: Och
wari sedan saaklöös. Men döliet han Brevvet / och thet sedan blif
wer vppenbart och kommer i dagzliuset: Så skal han som thet dulgt
haf. ver/så framt Brevven och Buden äre komne ifrån Konungen
i Wåland/Fröken Anna/Konungens Söner/theras Nåd och Ties
nare eller Behliggiare: Eller och at the något i sigh hulle som Oh
och Riket angår / blifwe straffat til Liff och Godz. Men hafwer
Brevvet varit aff androm skrifwit eller i Privat Saker / Så skal
han förwiffas Landet som thet dulgt hafwer/ och Jordegodz taghe
näste Frender och Ervinger.

Til thet Fierde. Hwilken som wetherligen sådane Brevf eller
Budh förer/och blifwer ther medh beslagen/ skal effter som om sielf
we Brevvens eghenskap sagdt är / lijka widh then som fänder eller
dööl/hällen och straffat warda.

Til thet Femte. Then som ananmtar Konungen i Wålandz Pa
tenter, them at vthsprida här intrifes ibland Undersäterne / hwad
heller han är aff Konungen i Wåland sielff hjit in sender/eller Paten
terne, ett eller flere/elliest komne i hans hender/och han them vp
läås och vthbreder ibland then ensaldige Almoghe/at komma obe
ständ tilwåga: Eller och eliest förer them här in medh weett och
wilie/ han skal straffas til Liff och Godz/ vthan alla Nådher. Och
hwilken som om sådant wetskap bår/och thet ey vppenbarar/ achtas
lijka godh medh honom som thet förer.

Til thet Siette. Hwar och någon aff Konungen i Wålandz Lur
ranter som sigh holla anten in på Gränsen/ eller eliest låta finna sig
här in i Landet/ blifwer beträdd och fast tagen/han skal straffas som
en Förrådare. Och then som en sådan Lurant eller Patente dragas
re kan få wedh huswudet/ och honom lesvererer wår Befalmingz
män i händer/ han skal och behålla alt then brosliges Gok/ löst och
fast: Och ther han fattigh är/ aff Oh för sitt omaak belönt blifwa.
Men twert om/ then en sådan Spettare eller Lurranter wetherligen

6.
huser och herbergerat / eller i något motto til hielp kommer / medh rådh och dåd / han skal achtas lika godh widh then andra / och straffas på samma sätt.

Til thet Siunde. Hwilken som och befinnes / at löpa kring om Landet / vch spridandes en hoop Lögner / ther aff sedan buller / oroo och missförstånd kunde sikh förorsaka / han skal effter som Lögneren är til eller skadan påfölgd / straffas anten til Lifswet / eller och til stupone / och ther medh förwifas Landet.

Til thet Dittonde. Hwilken Fader / Förmyndare eller Förwant / som sender sin Son eller Slächting vthländes til Studium til någon Ort / som Konungen och Pålniste Cronan i någon motto är subiect och vnderdån / thet wari sikh i Pälant / Littowen / Prussen / Liffland eller andre Orter / Eller och råder honom at begifwe sikh vthi någon Jesuwitiskt eller andre Papistiske Collegia / han skal / ther sådant blifwer laghliggen öfvertygat / förwifas Landet / och hafwe sitt Jordagodz förbrutit vnder nästa Frender.

Til thet Nijonde. Men drager någon sielfv vthan sine Föräldrars / Förmyndares eller Förwanters råd och wetenskap på någon sådan Ort som sagdt är / så ware han saalldös : Doch så / at han i medler tijdh weterligen icke hielper honom medh Penningar eller annat slift : Och then andre / som aff egit bewagh sikh sådant företogh / ware här medh Biltugh lagd öfwer Swerigis Riike / och näste Fränder han tage Godz hans.

Til thet Tionde. Hwar och någhon här til / eller effter thenna Dag / han ware aff hwad Stånd han wil / faller ifrån wår rättte Christelige Troo och Evangelij Lära / som nu genom Gudz nådhe lyser i wårt käre Fädernesland / til then Papistiske Lära / han skal aldrigh hafwa hwarcken Boning eller heemwif / Cy heller niuta något arff / rätt eller rättigheet innan Sweriges Gränker ? Vthan achtas och hollas vthi all Aff och annan Rättigheet lika widh en död / och ware Biltugh öfwer alt Swerige. Men kommer och någon in i Riiket / som hembligen söker at bedraga och försöra Ungdomen medh falskt Jesuwitiskt och Papistiskt Lära / han skal såsom en Pörrors och Twedrächts stiftare tilböriligen straffat warda. Til

75
Til thet Elloffte. Så skal och alle Papistter/som anten Swenske
födde äre sigh här til boning och hemwist i Städerna och på Landet
niderfatt hafwa/här medh tillagdt/pålagdt och besalt ware/ at för-
soge sigh här vthur Rikket/ innan tree Månader effter thetta Dato:
Hwar och sedan någon Swenskt finnes här intrikes/effter för bemel-
te tree Månaders förlopp/som Papisttill wore/han skal straffas så
som vårt Påbudz förachtare/och then ther vthan hinder hafver nå-
got ondt moot närwarandes Regemente i sinet/som en Förrådare.

Til thet Tolfte. Är til wetandes at thenna vår Stadga skal i
alla Dommar och Rättegånger hafwa lagha krafft/ och blifwa aff
allom achtat och hålles/widh straff som för bemält står/så länge och
til thes then twist och missförstånd/som emillan Ds och Swerigis
Crona på then ena sidan/ och Konungh Sigismundo och hans
Medhållare är på then andra sidan/kan genom Gudz nådighe för-
syn byttagdt och stillat warda.

Til thet siffta. Och på thet all onyttigh och skadelidh Disputatz
må i tiidh förtagen warda/så är här på Riksdagen gott funnit/ och
aff H. M. vår elskelige färe Frwmoder på H. R. Hertigh Carl Phi-
lipz/ och af H. R. Hertig Johan/ på begge theras kärlighets wäg-
ner/bejakat och samtyckt/ at alle the som anten stempla sielswe i nå-
gro måtto emoot Ds och Rikket/eller göre sigh aff andres Stämp-
ling och Practiser deelachtige/så at the anten medh breff/ budh/eller
iegen Person besökta Konungen i Päländ eller hans Anhang och
Medhållare/ eller och komma in med Breff eller Budh/anten sende
eller aff egen ondskas dragne/ brytandes i så måtto emoot then 1. 2. 3.
4. 5. och 6. Artickel i Stadgan: Och blifwe fast tagne och gripne in-
nan Förstendömet/the stola lifka widh then som i Konungadömet
gripes/antwardas och i hender/vthi vårt Hoff at ransakas/ dömas
och sedan til Execution tagas/vthan någons gensegn eller hinder.
Men tager sigh någon thet oråd före / at han något practicerar
emot någon aff Arffursterne / theras Hwstfrw/ Barn/ Råd/ och
Tjenare/ eller theras enstylte Stat/och blifwer i Förstendömet gri-
pen

pen och fången / om hans gerning skole Arffursterne hafwa macht
sielfwe at ransaka och döma så widt Lagen/theras Donationer och
wålfångne Privilegia medhgifwa / och Sh effter Donationen
Madzrättan förbehållen. Effter såsom och hwar någon theras Tje-
nare och Edhsworne Undersåte blifwe gripen i Konungedömet/tå
wele wij then och på theras begäran/til ransakning öfwerantwarda
låta: Doch then beswårade i lifka måtto Appellationis beneficiū
effter Donationen förbehållet. I lifka måtto skal och i Furstendö-
men ransakas om the Måål som brytas emot then 7. 8. 9. 10. och 11.
Artikel i thenne Stadga: Såsom och eliest Arffursterne sin Juris-
diction. Andeligh och werdzligh/effter Donationerne altidh blif-
we förbehållen: Allena vndantagandes Förråderij / som emot
Sh och Cronan förnemligen dirigerat är/hwilken Ransakning och
Doom effter Swerigis Lagh/Arfföreningens/ Testamenskens och
Donationernes rätta förstånd/ så och öfligit bruuk/ Sh allena til-
står. Wij biude förthenstul här medh alle Swerigis Riktes Inbyg-
giare högre och lägre/ Andelige och werdzlige/ så och alle wandran-
de och Handelsmän innan Swerigis Grenker/at the sigh rätta eff-
ter thenna wår stadgade wilie. I lifke måtto befalle wij alle Håredz-
höffdingar/ at the vthi alle Lagha Tingh/ så och Borgemästare och
Råd/ at the på Rådfluggerne tre gångor om åhret låte vplåsa för
Menigheten thenna wår Stadga. Och wele ther hoos och biude
strengeligen alle wåre Officerer, högre och lägre/serdeles Ståthåls-
lare i Landzenderne och på Fästningerne/ Fougder/ Borgmästare
och Rådmån/ Tollenerer/ Skrifware/ Landz och Fierdingzmän/ så
och alle andre Befalningzmän/at the hafwe en flitigh vpsyn och was-
kande öga hwar vthi sin Befallning/ på alle them som bryta emoot
thenne wår giorde Ordning: Och ther the någon bestå/ at the lå
medh honom procedere och förfare effter Laghen och thenna wår
Stadga: Icke tilstådiandes någon at synda här emoot/medh min-
dre the sielfwe wele swara til Saken. Ther hwar och en wret sigh
fulkomligen effterrätta. Tilhyttermere wisso/ vnder wår Konunglige Hand
och Secret. Actum Drebroo den 17. Febr. An. 1617.

Gustavus Adolphus.